

Infrastructuurwerken : Uit het diepe dal?

---

1. Beeld van de sector

Aantal bedrijven met personeel naar subsector, Vlaanderen, juni 2004 (Bron: FVB)

- grondverzet: 436
- aanleg van pijpleidingen, telecommunicatieleidingen en hoogspanningsleidingen: 128
- wegenbouw: 664 (waarvan 646 "aanleg van spoorwegen, wegen, straten, vliegvelden en sportaccomodaties" en 19 "bouw van tunnels, bruggen, viaducten en dergelijke")

Totaal: 1.228

(totaal bouw Vlaanderen = 18.473) (aandeel infrastructuur = 7%)

(totaal zelfstandigen bouw Vlaanderen = 30.473)

Aantal arbeiders naar subsector, Vlaanderen, juni 2004 (Bron: FVB)

- grondverzet: 2.513
- aanleg van pijpleidingen, telecommunicatieleidingen en hoogspanningsleidingen: 3.014
- wegenbouw: 8.932 (waarvan 8.515 "aanleg van spoorwegen, wegen, straten, vliegvelden en sportaccomodaties" en 417 "bouw van tunnels, bruggen, viaducten en dergelijke")

Totaal: 14.459

(totaal bouw Vlaanderen = 97.070) (aandeel infrastructuurwerken = 15%)

Gemiddeld aantal arbeiders per bedrijf:

- grondverzet: 6
- aanleg van pijpleidingen, telecommunicatieleidingen en hoogspanningsleidingen: 24
- wegenbouw: 13

Indeling van de arbeiders naar subsector en bedrijfsgrootte, Vlaanderen, juni 2004 (Bron: FVB)

	<u>wegenbouw</u>	<u>ruwbouw</u>	<u>afwerking</u>
0-5	606 of 7%	21%	28%
6-19	1.602 of 19%	30%	30%
20-49	2.195 of 25%	20%	20%
+ 50	4.235 of 49%	29%	22%

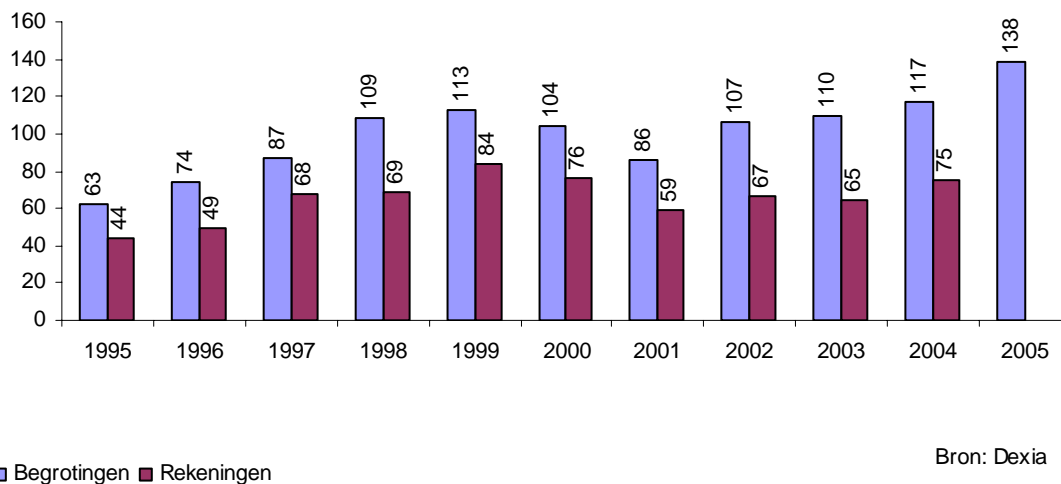
2. Investerings

De sector van de wegenbouw en de nutsinfrastructuur heeft het de afgelopen jaren zeer zwaar gehad. De oorzaken hiervan zijn divers: instorting van de telecommarkt medio 2001, liberalisering van de energiemarkt en het door elkaar schudden van de marktspelers, financiële problemen bij de lokale besturen door de hervorming van de politie en het wegvallen van de dividenden door de liberalisering van de energiemarkt.

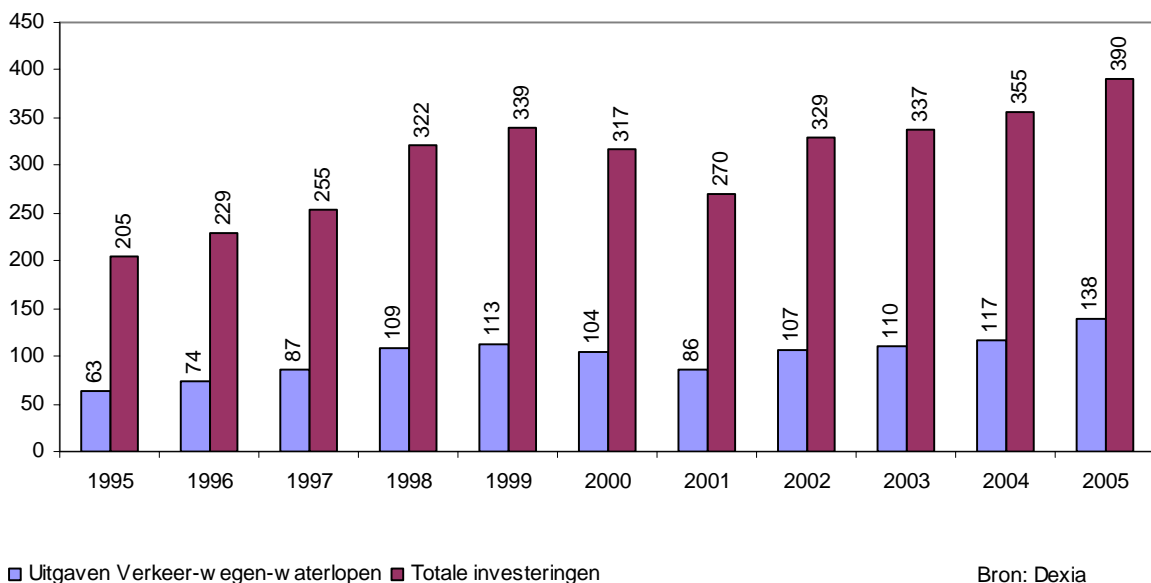
Het afgelopen jaar was er opnieuw sprake van een toename van het werkvolume, hetgeen voor de sector broodnodig was.

Dit blijkt ook duidelijk uit de investeringscijfers.

Gemeenten: buitengewone uitgaven voor verkeer-wegen-waterlopen (in euro per inwoner)

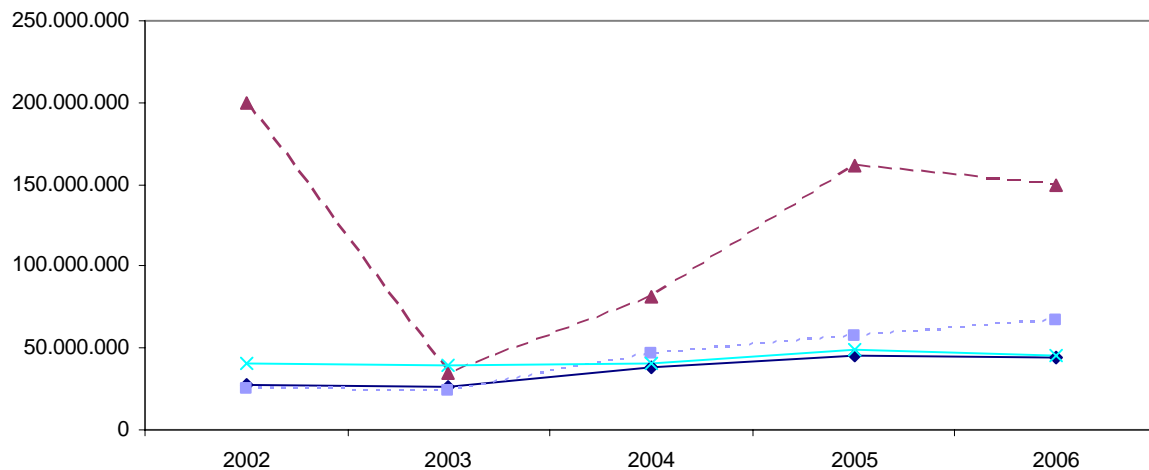
Investerings gemeenten (in euro per inwoner)

Uitgavenpost "verkeer-wegen-waterlopen" in de gemeenterekeningen en -begrotingen				
	Uitgaven verkeer-wegen-waterlopen		Totale investeringen	
	begrotingen	rekeningen	begrotingen	rekeningen
1995	624.878.752,48	415.788.300,91	2.043.429.391,82	1.144.190.576,03
1996	748.976.154,38	487.253.279,28	2.321.314.283,77	1.294.105.403,63
1997	868.364.394,76	688.869.011,95	2.548.213.346,74	1.548.858.803,62
1998	1.107.891.230,10	696.275.061,94	3.270.312.592,02	1.908.744.965,53
1999	1.155.744.147,75	848.139.997,30	3.463.854.983,95	2.149.375.246,82
2000	1.069.692.543,21	768.334.683,48	3.245.692.865,05	1.963.094.417,78
2001	875.940.971,15	597.722.764,04	2.742.010.139,76	1.755.385.201,55
2002	1.096.562.130,41	676.606.160,45	3.387.688.568,32	1.897.943.528,08
2003	1.105.197.958,03	660.629.111,96	3.391.145.965,23	1.871.454.936,22
2004	1.213.128.930,43	690.879.440,05	3.680.801.941,41	1.976.598.481,10
2005	1.408.430.938,07		3.975.373.607,40	

Bron: Dexia Bank

Investeringen (Vlaanderen, in euro)

Bron: Netmanagement, Aquafin, VMW, Pidpa, TMW

—◆— elektriciteit —■— gas —▲— Aquafin —×— water

2006 is prognose

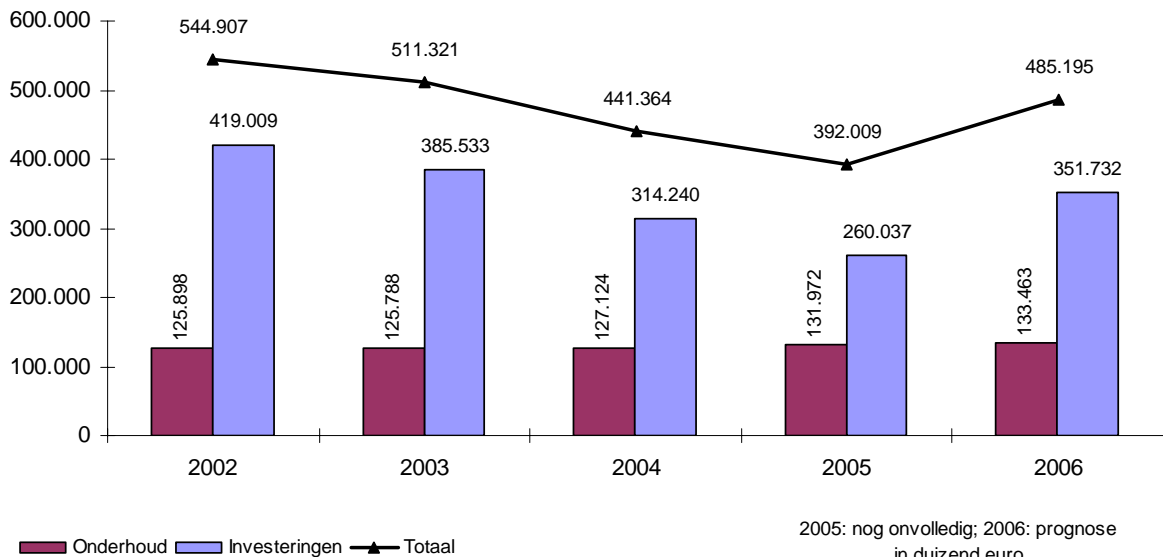
Investerings via aannemers

in EUR

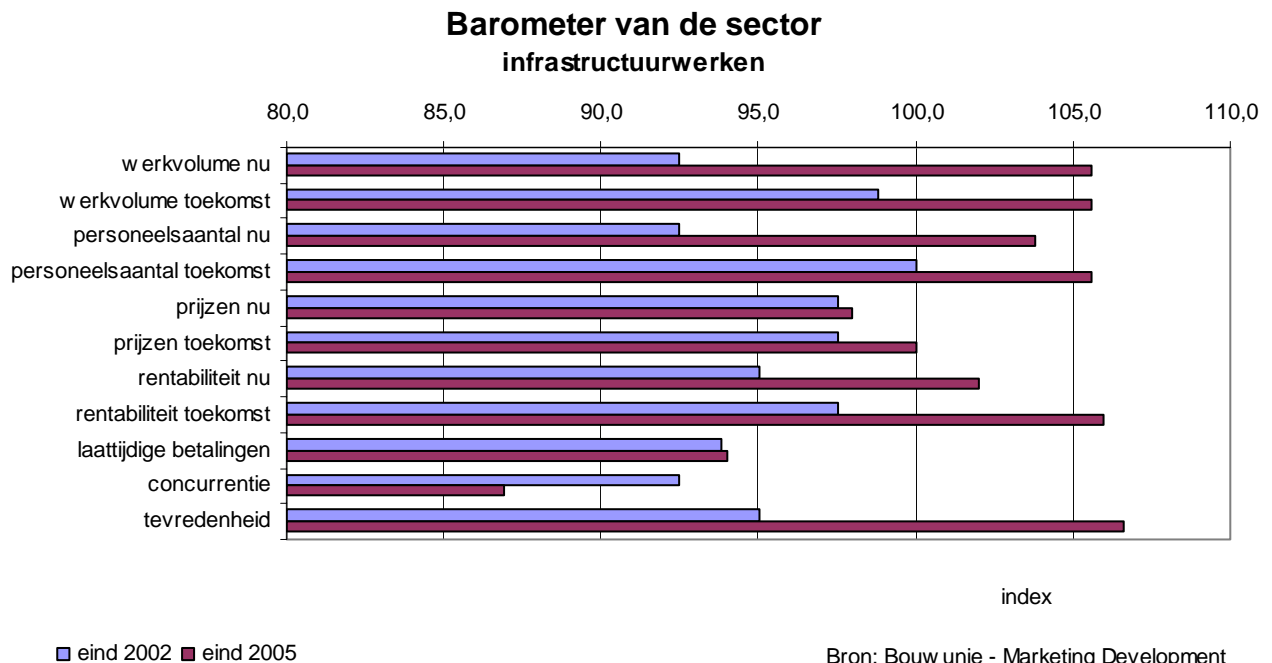
	2002	2003	2004	2005	2006
Totaal Elektriciteit	27.134.536,79	25.976.959,43	38.578.422,35	45.546.723,25	44.492.022,22
Middenspanning	11.751.136,61	11.856.914,71	16.257.194,01	16.535.697,54	16.684.128,47
Laagspanning	15.383.400,18	14.120.044,72	22.321.228,34	21.527.305,32	20.982.802,46
Laagspanning (b)				7.483.720,39	6.825.091,28
Totaal Gas	25.050.625,14	24.326.941,48	47.081.667,46	57.454.515,88	67.367.638,99
Middendruk	5.529.243,05	4.892.716,48	8.659.403,54	11.846.718,10	14.940.413,19
Lage druk	19.521.382,09	19.434.225,00	38.422.263,92	45.607.797,78	52.427.225,80
Totaal water	40.663.818,23	39.361.465,11	40.142.507,87	48.750.174,31	44.860.000,00
VMW					
toevoerleidingen	5.373.000,00	3.819.000,00	4.198.000,00	7.746.000,00	5.000.000,00
distributieleidingen	13.976.959,00	11.982.527,00	13.506.413,00	18.190.240,00	16.660.000,00
drinkwateraansluitingen	2.357.244,23	3.645.734,11	3.069.494,87	3.411.282,31	3.300.000,00
totaal	21.707.203,23	19.447.261,11	20.773.907,87	29.347.522,31	24.960.000,00
Pidpa					
totaal	5.956.615,00	6.914.204,00	6.368.600,00	6.402.652,00	6.400.000,00
TMVW					
toevoerleidingen	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00
distributieleidingen	7.000.000,00	7.000.000,00	7.000.000,00	7.000.000,00	7.500.000,00
Aquafin					
totaal	200.000.000,00	35.000.000,00	81.000.000,00	162.000.000,00	150.000.000,00
TOTAAL	292.848.980,16	124.665.366,02	206.802.597,68	313.751.413,44	306.719.661,22

2006 = raming of begroting

Investerings Vlaamse wegen (AWV)

3. Barometer

opmerking: gegevens boven index honderd wijzen op een gezonde situatie (meer positieve dan negatieve scores), onder index honderd op een negatief klimaat

De sector van de "infrastructuurbedrijven" heeft momenteel geen gebrek aan activiteit. 38% van hen hebben nu meer werk dan enkele maanden geleden. En ze verwachten dit activiteitspeil in de komende maanden te evenaren of zelfs te verhogen (31%). (in 2002: 42% had te weinig werk, 50% had minder werk dan in het voorgaande kwartaal en 1 op drie verwachtte een verdere daling van het activiteitspeil in de komende maanden).

De orderboekjes zijn duidelijk beter gevuld dan in 2002. De sector plukt de vruchten van de komende gemeenteraadsverkiezingen en van de verhoogde investeringsinspanningen van Aquafin en de nutssectoren.

Deze evolutie vertaalt zich in een hogere vraag naar arbeidskrachten. 31% van de ondernemers heeft in de voorbije weken één of meer personeelsleden aangeworven (in 2002: 34% moest overgaan tot ontslagen). 25% denkt eraan dit in de komende maanden te doen.

Dankzij het grotere werkvolume is de winst van een op vijf ondernemingen wat toegenomen. Slechts 20% van de bedrijfsleiders kan nu hogere prijzen aanrekenen dan enkele maanden geleden. (in 2002: 50% meldde een daling van de prijzen ten opzichte van december 2001). Hogere prijzen betekent echter nog niet dat deze nu genormaliseerd zijn. De prijzen waartegen de aannemers hun werken momenteel uitvoeren, liggen nog altijd laag.

De oorzaken zijn niet ver te zoeken. Heel wat investeringen worden gegund via raamovereenkomsten van één tot drie jaar. Daarnaast gaat het hier om grotere werken die een langere uitvoeringstermijn nodig hebben. De aanbesteding van deze werken dateert vaak van enkele maanden terug. Bovendien moet de sector rekening houden met bijkomende kosten. Brandstoffen en de meeste bouwmaterialen zijn duurder geworden en de arbeidskost stijgt.

De concurrentie in de sector blijft bikkelhard. Maar liefst 44% van de aannemers zegt daarvan duidelijk meer last te ondervinden.

Een van de pijnpunten van de sector en dit al sinds jaren, is de administratieve rompslomp. Aannemers moeten maar liefst 15% van hun tijd besteden aan het invullen van paperassen. 58% van de bedrijfsleiders stellen dat de administratieve lasten de voorbije twee jaar zelfs zijn toegenomen. Ondanks alle inspanningen van de Vlaamse en vooral de federale regering om de papierberg te doen slinken, hebben de bedrijven het gevoel dat er op het terrein nog niets ten goede veranderd is.

Al bij al zijn de meeste infrastructuurbedrijven tevreden (82%). (in 2002: 58% was uitgesproken ontevreden)

4. Actieprogramma

A. WERKVOLUME OP PEIL HOUDEN

Bouwunie pleit voor een hoger investeringsniveau voor de wegeninfrastructuur en vooral voor het onderhoud van de wegen in Vlaanderen

Wat de investeringen in de waterzuiveringsinfrastructuur betreft, dient erover gewaakt te worden dat er na 2007 geen serieuze inzinking komt. Het is immers momenteel alle hens aan dek om de Europese richtlijn te halen, maar ook daarna blijven nog vele inspanningen nodig. En dit zowel voor de bovengemeentelijke als voor de gemeentelijke rioleringen.

Tenslotte blijft er het probleem van de investeringen na de gemeenteraadsverkiezingen. Ook na de gemeenteraadsverkiezingen in 2006 volgt traditioneel een terugslag die niet alleen zijn effect heeft op de gemeentelijke investeringen maar ook op de realisatie van de nutsinfrastructuur.

Daarnaast denkt men ook aan PPS voor de uitbouw van bepaalde infrastructuurwerken, met name

Projectomschrijving	Totale kost	Mogelijke private inbreng
Oosterweelverbinding	1.250	250
Missing links (brug in Temse, Noord-Zuidverbinding in Limburg, vervollediging van de Gentse ringweg enz.)	1.000	Niet bekend
Ontsluiting van de luchthaven van Zaventem	500	280
Ontsluiting van de luchthaven van Deurne via de ondertunneling van de Krijgsbaan	29	8
Liefkenshoekspoortunnel	673	Niet bekend
Renovatie van de waterkering in Antwerpen in het kader van het Sigmaphan	100	Niet bekend

in miljoen euro

Voor Bouwunie zijn voor PPS bij infrastructuurwerken volgende aandachtspunten van belang :

- De schaalgrootte van de opdracht moet rekening houden met de mogelijkheden van onze KMO's in Vlaanderen.
- Het aantal van dergelijke projecten sterk beperken en prioriteiten geven aan traditionele aanbestedingssystemen.
- Voldoende honorering van de studiekosten aan alle mededingers.
- Geen abnormale eisen stellen i.v.m. borgstellingen, referenties, vraagriscio's, beschikbaarheidsrisico's, enz.

B. WIJZE VAN AANBESTEDEN

Vrijwel alle opdrachten komen in deze sector tot stand volgens de wetgeving op de overheidsopdrachten. Bijna alle opdrachtgevers zijn immers openbare besturen, intercommunales of voeren werken uit gefinancierd met overheidsgelden.

Dit betekent dat voor deze sector een correcte toepassing van de wetgeving op de overheidsopdrachten en een correcte selectie van de aannemers die de werken kunnen uitvoeren van primordiaal belang is.

Voor Bouwunie dringen oplossingen voor volgende problemen zich op :

a.

Kwaliteit van de aannemers

De erkenningsreglementering voor aannemers is het instrument dat ervoor moet zorgen dat aannemers die werken uitvoeren voor de overheid dit op een kwaliteitsvolle manier kunnen afleveren. Meer en meer opdrachtgevende besturen stellen bijkomende eisen. Dit veroorzaakt uiteraard bijkomende administratieve rompslomp en kan willekeurig in de hand werken. Bouwunie pleit ervoor dat bijkomende eisen in het kader van de kwalitatieve selectie worden gevraagd als het werk dit vereist maar dat deze niet op maat van bepaalde bedrijven worden geschreven.

Hieraan kan verholpen worden door een opwaardering van de erkenningsreglementering. Zo wordt er te snel en voor een te lange periode in één keer een voorlopige erkenning afgeleverd. Uiteraard moeten alle bedrijven in staat zijn zich toe te leggen op nieuwe specialiteiten. De vraag stelt zich echter of een voorlopige erkenning voor 60 maanden dient te worden afgeleverd zonder bijkomend onderzoek. Een ander probleem is de klasse waarin de erkenningen worden afgeleverd. Afhankelijk van het eigen vermogen, personeel, ... kan een voorlopige erkenning tot zelfs in klasse 8 worden afgeleverd zonder dat een werkreferentie moet worden voorgelegd.

Een andere manier om de erkenningsreglementering op te waarderen is het invoeren van verplichte evaluaties van de werken. Besturen zouden verplicht moeten worden na afloop van de werken een evaluatie op te maken en dit door te sturen naar de erkenningscommissie. Bij herhaaldelijke wanprestaties door dezelfde aannemer zou deze dan kunnen ingrijpen. Er moet wel voor de aannemer een interne beroepsprocedure worden voorzien wanneer hij niet eens is met de evaluatie.

b. Toewijzen van de opdracht

- Bij de openbare (of beperkte) aanbesteding, waarbij de prijs als enig criterium geldt, moet erover gewaakt worden dat de toewijzing gebeurt aan een normale prijs. Dit houdt in dat de aannemer de kans heeft om een redelijke en billijke winst te realiseren.

Wij stellen hiertoe twee maatregelen voor :

- een rigoureuze toepassing van de 15% afwijkingsregel met bijhorende reglementering om verhaalprocedures te vermijden ;
  - een oordeelkundige spreiding van de aanbestedingen.
- Bij de offerteaanvraag moet vermeden worden dat de toewijzing gebeurt op basis van subjectieve criteria. De gunningscriteria in het bestek moeten duidelijk en correct meerbaar zijn.

c. Kwaliteit van de lastenboeken en ontwerpen

Een correcte prijszetting van de werken en uitvoering vereisen een duidelijk en correct lastenboek. Pas wanneer het voor iedereen duidelijk is wat van de aannemer wordt verwacht (geen lacunes, geen onduidelijkheden, vermeldingen als "last van de aannemer" vermijden, enz.) kan een correcte prijs worden gegeven en correct worden uitgevoerd. Dit is een blijvend aandachtspunt waar regelmatig overleg met opdrachtgevers nodig is.

Daarnaast vraagt Bouwunie dat reeds zeer vroeg in de ontwerpfase rekening gehouden wordt met de ligging van de nutsleidingen (waar liggen ze nu, naar waar moeten ze worden verplaatst, waar komt de definitieve ligging, ...) en dat de ontwerpers, vóór aanbesteding, met de nutsmaatschappijen veelvuldig overleg plegen over de uit te voeren werken en interferentie ervan met de ligging van de nutsleidingen.

Bouwunie stelt voor dat de opdrachtgevers met de nutsmaatschappijen een charter zouden opstellen waarin de wederzijdse rechten en plichten in het kader van de uitvoering van infrastructuurwerken zouden vastgelegd worden.

C. ONEIGENLIJKE CONCURRENTIE DOOR OPDRACHTGEVERS

Recent doet er zich in de sector een nieuw fenomeen voor. Sommige klassieke opdrachtgevers waar de aannemers voor werken, dingen soms mee naar opdrachten waar aannemers ook prijs voor geven.

Dit is een voor Bouwunie verontrustende trend, wanneer de traditionele opdrachtgevers van onze leden-aannemers zich nu ook op dezelfde markt begeven van hun eigen aannemers en aldus hun concurrenten worden.

Wanneer publieke opdrachtgevers zich ook op de privé-markt begeven en de aannemers concurrentie wensen aan te doen, wordt er volgens Bouwunie niet met gelijke wapens gestreden. Hun personeel wordt aan andere voorwaarden tewerkgesteld, ze werken met overheidsmiddelen,...

Bouwunie is dan ook de mening toegedaan dat aan deze tendens een halt moet worden toegeroepen en zal de bevoegde instanties hierover opnieuw interpellieren.

D. SCHADE VOORKOMEN AAN ONDERGRONDSE LEIDINGEN

Sinds de gasramp in Ghislenghien eind juli 2004 zijn “bijna nieuwe rampen” niet meer weg te denken uit de actualiteit. Een reeds jaren lang bestaand maar verdoken probleem is ontdekt : de aanwezigheid van ondergrondse nutsinfrastructuur.

Sinds het midden van de jaren negentig is de aanwezigheid van ondergrondse kabels en leidingen sterk gestegen en dit vooral door de bloei van de telecom en de opkomst van de telecomkabels. Tot begin jaren negentig was de ondergrondse nutsinfrastructuur voornamelijk afkomstig van de traditionele sectoren gas, elektriciteit, water, telefoon en TV-distributie. Sinds de vrijmaking van de telecommarkt is er een “boom” geweest van bijkomende telecominfrastructuur met een oververzadiging van de ondergrond tot gevolg.

Dit alles heeft ervoor gezorgd dat het uitvoeren van graafwerken een haast onmogelijke opdracht is geworden. De kans op beschadiging van een ondergrondse kabel of leiding is groot. Met alle gevolgen vandien, gaande van oncomfortabele situaties (de telefoon werkt niet meer) tot ronduit gevaarlijke toestanden (raken van een gasleiding).

Bouwunie stelt volgende punten voor om voor de aannemers te komen tot een werkbare oplossing op korte termijn :

- Eén aanspreekpunt voor de aannemers om te weten wie waar welke ondergrondse nutsinfrastructuur heeft liggen.
- Digitaal aanvragen van de liggingplannen die dan binnen de 48 uren worden opgestuurd door de nutsmaatschappijen.
- Nutsmaatschappijen die niet aangesproken werden of die nalaten hun plannen op te sturen doen dit op eigen risico.
- Liggingplannen worden altijd gratis opgestuurd aan de aannemers.
- Aanwijzing geven van de ligging van de huisaansluitingen via een plaatje aan de huisgevel
- Bescherming van de kabels via bv. afdekkapnetjes
- Wegnemen van verlaten leidingen

Op de langere termijn vraagt Bouwunie werk te maken van volgende punten :

- Uniforme registratie van de nutsinfrastructuur in het GRB (Grootschalig Referentiebestand)
- Verplichte oplegging aan alle nutsbedrijven
- Correcte plannen met een minimaal voorbehoud
- Eén plan waarop alle nutsinfrastructuur werd ingetekend

Recente initiatieven

De vraag naar een internetapplicatie om planaanvragen te doen is duidelijk niet in dovemansoren gevallen. Jammer genoeg krijgt men de indruk dat er een overaanbod aan dergelijke internetapplicaties dreigt te ontstaan. Zo hebben volgende nutsbedrijven of overheden recentelijk een webapplicatie gemaakt om de plannen aan te vragen van hun eigen nutsinfrastructuur :

- Netmanagement op de website www.planaanvraag.be
- AWW op de website www.aww.be
- Waals gewest (Ministère de l'Équipement et des Transports) : impetrants.met.wallonie.be

In de drie gevallen gaat het om geïsoleerde initiatieven en gaat het enkel over de eigen nutsinfrastructuur. De aannemer moet nog steeds voorafgaand nagaan of deze maatschappijen wel degelijk infrastructuur hebben liggen in de ondergrond. Bovendien moeten zij naar elk van deze websites afzonderlijk surfen om de planaanvragen te doen. Dit alles is dus niet onmiddellijk een vereenvoudiging.

Van overheidswege zijn er ook 2 initiatieven genomen om de aanvraag van plannen te vergemakkelijken, met name KLIP en KLIM. KLIP staat voor Kabel en Leiding InformatiePortaal en is een initiatief van minister Peeters. KLIM staat voor Kabel en Leiding Informatie Meldpunt en is een initiatief van minister Verwilghen.

Het initiatief van minister Peeters (**KLIP**) wenst een centraal aanvraagpunt te creëren op internet waar een aannemer, studiebureau, opdrachtgever,... terecht kan om de planaanvragen te doen voor de plaats waar hij wenst werken te gaan uitvoeren. KLIP heeft de ambitie iedereen te kennen die over ondergrondse nutsinfrastructuur beschikt. Wanneer men via KLIP een planaanvraag doet, wordt deze door het systeem automatisch verspreid naar alle beheerders van ondergrondse nutsinfrastructuur van de lokatie die werd opgegeven.

De beheerders van de nutsinfrastructuur die deze planaanvraag digitaal binnenkrijgen verzenden dan op de door hen gewenste manier de plannen naar de aanvrager. KLIP zal dus een eerste, zeer belangrijke stap regelen, dit is de aannemer helpen op een eenvoudigere manier zijn plannen aan te vragen.

Van belang is natuurlijk dat KLIP alle kabel- en leidingbeheerders groepeerd en dat er een juridische basis gegeven wordt aan dit initiatief. Het mag geen vrijblijvend gegeven worden! Beheerders van ondergrondse nutsinfrastructuur moeten verplicht worden deel te nemen, op straffe van eigen aansprakelijkheid wanneer hun infrastructuur wordt beschadigd.

Dit initiatief is nu volop in ontwikkeling bij OC GIS-Vlaanderen. Het is de bedoeling dat dit tegen september volgend jaar operationeel zou zijn.

Daarnaast is er het initiatief van minister Verwilghen, **KLIM**. Dit kwam medio juli 2005 tot stand en heeft als bedoeling een meldpunt te creëren voor wie werken wil uitvoeren in de nabijheid van gasleidingen en hoogspanningsleidingen. Dit initiatief heeft enerzijds een beperkter toepassingsgebied en anderzijds een ruimer. Beperkter omdat in eerste instantie van de beheerders van ondergrondse nutsinfrastructuur enkel FETRAPI (Federatie van Transporteurs door middel van

Pipeline) en Elia (beheerder van het hoogspanningsnet) zich hebben geëngageerd hieraan mee te werken. Dit is ook logisch aangezien deze transportleidingen onder de federale bevoegdheid vallen. Dit is uiteraard een belangrijk nadeel. Wel hebben hier de organisaties FETRAPI en Elia zich geëngageerd tot het oprichten van een virtueel meldpunt. Bij KLIM ligt het initiatief bij de Vlaamse overheid met ondersteuning uiteraard van de beheerders van nutsinfrastructuur. Anderzijds heeft het ook een ruimer toepassingsgebied aangezien het over volledige Belgische grondgebied zal slaan. Dit is uiteraard een belangrijk voordeel. Dit initiatief zou begin februari operationeel moeten zijn.

Idealiter zou zijn dat beide systemen in elkaar worden geschoven; waarbij KLIM als koepel kan dienen. KLIP is immers verplicht zich te beperken tot het Vlaamse grondgebied. KLIM heeft de mogelijkheid de diverse gewestelijke initiatieven te coördineren en ervoor te zorgen dat uiteindelijk alles raadpleegbaar wordt op één website. Hiervoor is uiteraard van essentieel belang dat de diverse initiatiefnemers met elkaar praten en dat hierover duidelijke samenwerkingsakkoorden worden afgesloten. Het laatste waar nu nood aan is, is het bestaan van verschillende webapplicaties naast elkaar waardoor men verplicht wordt naar meerdere websites te surfen om de informatie te bekomen.

Men mag immers niet vergeten dat het hier nog altijd maar handelt om een essentiële, doch slechts eerste stap om het probleem op te lossen. Ook na het opstarten van KLIP of KLIM zal de aannemer nog steeds decimeters plannen moeten doorworstelen, geconfronteerd worden met kabels of leidingen waarvan men de herkomst niet kent, te weinig plaats in de ondergrond om veilig te kunnen werken, welke leidingen zijn nog in dienst en welke niet, enz. ...

E. GRONDVERZET

Deze regeling is volledig van kracht sinds 1 april 2004. Volgende knelpunten blijven tot op heden bestaan :

a. Onmogelijkheid een correcte prijs te geven

a. De milieuhygiënische kwaliteit van de af te voeren grond is niet altijd gekend.

Het belangrijkste voordeel van de nieuwe wetgeving is dat ze de problematiek van de kwaliteit van de grond duidelijk heeft gesteld. Alvorens grond wordt afgevoerd, moet nagegaan worden of deze niet verontreinigd is, dit om te vermijden dat elders nieuwe bodemverontreiniging wordt veroorzaakt.

Wanneer de kwaliteit van de grond niet gekend is, kan men onmogelijk een correcte prijs geven. Het wordt gokken. Bouwunie vraagt dat de bouwheer zou verplicht worden de kwaliteit van de af te voeren grond voorafgaand mee te delen aan de aannemer. Wanneer dit niet mogelijk zou zijn, moet het grondverzet uit de aanbesteding worden gehaald.

Het bijvoegen van een technisch verslag bij de documenten om prijs te geven is al veel verbeterd. Toch ontbreken deze documenten nog te vaak, zeker bij opdrachten op de privémarkt.

Een optie zou zijn het technisch verslag verplicht bij de aanbestedingsdocumenten te voegen zoals dit nu het geval is voor het veiligheids- en gezondheidsplan van de veiligheidscoördinator ontwerp.

b. Wanneer de kwaliteit gekend is, zijn er **onvoldoende betaalbare afzetgebieden om de grondoverschotten naar toe te brengen. Het ophogen van lager gelegen terreinen is een optie, maar kan in de praktijk niet altijd worden toegepast omdat de stedenbouwkundige vergunning te lang op zich laat wachten. Als de aannemer inschrijft voor een aanbesteding heeft hij nooit**

de zekerheid dat hij de stedenbouwkundige vergunning zal krijgen voor het ophogen van het beoogde terrein, zodat hij hier geen rekening mee kan houden bij de prijszetting.

Ook wanneer de bodem kan worden toegepast mits bv. voorafgaande studie van de ontvangende grond, ontbreekt de tijd om deze te laten uitvoeren voor de aanbesteding. Het zou bovendien naar kostenuitgave een dure aangelegenheid worden wanneer diverse aannemers deze studie moeten laten uitvoeren terwijl maar één aannemer dit project kan uitvoeren.

Bouwunie stelt dan ook voor dat in de toekomst de opdrachtgevers in hun bestekken reeds aangeven waar men de grond naar toe kan brengen. Dit zal de oneerlijke concurrentie op dit punt vermijden en iedereen toelaten op gelijke basis in te schrijven.

- c. De regelgeving grondverzet wordt nog op een zeer diverse en inconsistente manier opgenomen in de **bestekken**. Er is vaak tegenspraak tussen bv. technisch verslag, zoneringsplan, beschrijvende opmetingsstaat, samenvattende opmetingslijst,... Ontwerpers en besturen hebben hier duidelijk nood aan eenvoudig toepasbare richtlijnen vanuit de overheid. Bovendien houden nog altijd een heleboel opdrachtgevers (al dan niet bewust) geen rekening – of slechts gedeeltelijk rekening – met de nieuwe wetgeving in de meetstaat. Onduidelijke prijszetting geeft uiteraard aanleiding tot oneerlijke concurrentie en is volgens Bouwunie uit den boze. Daarnaast is het ook zo dat nogal wat technische verslagen een zoneringsplan bevatten dat een waar lappendeken vormt. Dergelijke zoneringsplannen zijn in de praktijk dikwijls niet uit te voeren. Er moeten dus bij de aanbestedingsdocumenten duidelijke uitgravingsplannen worden toegevoegd.
- d. Bouwunie pleit voor een verdere **sensibilisering** en eenvoudiger regelgeving vanuit de overheid

b. Administratieve papierwinkel versus aansprakelijkheid

Wanneer grond wordt uitgegraven **om ter plaatse opnieuw verwerkt te worden** is volgens Bouwunie geen technisch verslag of bodembeheerrapport vereist. Het doel van de reglementering is het voorkomen van nieuwe grondverontreiniging. Dit kan in bovenstaand geval nooit gebeuren, aangezien de uitgegraven grond opnieuw ter plaatse wordt hergebruikt. Bouwunie zou zich desgevallend nog kunnen terugvinden in een sterk vereenvoudigd traceerbaarheidssysteem.

c. Maximaal hergebruik van grond

Een ander knelpunt is de nog altijd aanwezige tendens om in bestekken voor bv. de aanleg van nutsinfrastructuur de afgegraven grond te vervangen door zand. Dit is volgens Bouwunie enkel te verantwoorden als dit nodig is om bouwtechnische redenen, zo niet moet de uitgegraven grond opnieuw ter plaatse worden hergebruikt. Proper zand gebruiken in de plaats van vervuilde grond bij de aanleg van wegenis, riolering en nutsleidingen is uit den boze daar bij een stijging van de grondwaterstand tot haar initieel hoogtepil na de beëindiging der werken het nieuw gebruikte zand onmiddellijk wordt verontreinigd door de invloed van de verontreinigde grond ernaast of eronder waardoor het grondwater de vervuiling ook verspreidt in het propere zand. Op deze wijze creëert men nog meer vervuilde grond dan voorheen.

Bouwunie hoopt op een verbetering van de nieuwe (opkomst zijnde) regelgeving.

F. PROBLEMATIEK GEMEENSCHAPPELIJKE SLEUF

Omdat men van oordeel is dat wanneer bepaalde nutsinfrastructuur in 1 sleuf wordt gelegd er minder hinder zou ontstaan en er sneller kan gewerkt worden, wordt er meer en meer overgegaan tot het werken in gemeenschappelijke sleuf. Er wordt een sleuf gegraven en de waterleiding, gasleiding, elektriciteitsleiding, telefoonkabel,... moet hierin worden gelegd. Alleen moet dit door verschillende aannemers voor verschillende opdrachtgevers gebeuren en hier wringt het schoentje. Men vraagt aan één aannemer – de pilootaannemer – het werk uit te voeren voor andere nutsbedrijven waar hij geen contract mee heeft. Hij moet de kostprijs van de gemeenschappelijke sleuf verhalen op verschillende opdrachtgevers.

Dit alles verloopt niet van een leien dakje en overleg met de verschillende nutsbedrijven dringt zich op. Werken in gemeenschappelijke sleuf is immers niet noodzakelijk sneller of goedkoper.

G. ONEERLIJKE CONCURRENTIE

Binnen deze sector spitst de oneerlijke concurrentie zich toe op het werken met personeel dat is ingeschreven in een verkeerd paritair comité (bv. elektriciens ipv. bouw of groenvoorzieningen), op het werken met schijnzelfstandigen en op het werken met arbeiders uit het voormalige Oostblok.

*Bouwunie
3 februari 2006*